

A kriminalisztika oktatásáról

On the Teaching of Criminalistics

Tremmel Flórián

Prof. Dr., professor emeritus
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
tremmel.florian@ajk.pte.hu

Absztrakt

Cél: A kriminalisztikai kutatás és oktatás fejlesztése és integrálása.

Módszertan: Részletes összehasonlító vizsgálata a kriminalisztikának mint tudományágnak, és a kriminalisztika többirányú kétarcúsága.

Megállapítások: 1) A kriminalisztika felfogható a közvetett bizonyítékok térhódításának és gazdagodásának folyamataként. 2) A kriminalisztika túl fiatal tudományág. 3) A krimináltechnika nem kodifikálható, de mégis komoly garanciákat és kereteket biztosít a büntetőeljárás-jog kodifikálása a krimináltechnika számára. 4) A krimináltechnika sokkal gyorsabban fejlődik, mint a krimináltaktika. 5) Hiányzik egy önálló tudományos kriminalisztikai intézet. Az NSZKK ezzel kapcsolatos lehetséges szerepe további tisztázást igényel. 6) A krimináltaktikai szakértői azonosítás az egész bűnügyre vonatkozó makrobizonyítással szemben felfogható mikrobizonyításként.

Érték: Hozzájárul a kutatások elmélyítéséhez. Emeli a kriminalisztika-oktatás színvonalát. Megkísérli a rendészeti és a jogászképzésbeli kriminalisztika oktatás integrálását. Felhívja a figyelmet a bűnügy egészében (makrobizonyítás), illetve a szakértői vizsgálatban (mikrobizonyítás) párhuzamba állítására, a nagy és a kicsi indíciumok soros és párhuzamos kapcsolatára, és arra, hogy a valószínűségi mozzanatok fontosak, mert a bűnügyekben főszabályként az okozatokból következtetnek az okra, és ez szükségszerűen alternatív jellegű, plurale tantum.

Kulcsszavak: közvetett bizonyítékok, kodifikáció, multidiszciplinaritás, hard és soft azonosítás

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás ideje: 2026. 03. 10. Átdolgozás: 2026. 04. 07. Elfogadás: 2026. 05. 21.

Abstract

Aim: The aim of the study is to develop and integrate criminalistics research and education.

Methodology: The study provides a detailed comparative analysis of criminalistics as a scientific discipline, with particular attention to its multidirectional dual character and internal tensions.

Findings: 1) Criminalistics may be understood as a process marked by the expansion and enrichment of circumstantial evidence. 2) Criminalistics is still a relatively young scientific discipline. 3) Forensic techniques cannot be codified in the strict sense; nevertheless, the codification of criminal procedure law provides significant guarantees and procedural frameworks for their application. 4) Forensic techniques develop considerably faster than investigative tactics. 5) There is a lack of an independent scientific institute devoted specifically to criminalistics; the potential role of the NSZKK in this regard requires further clarification. 6) Expert identification within investigative tactics may be understood as a form of micro-level proof, in contrast to macro-level proof concerning the criminal case as a whole.

Value: The study contributes to the deepening of criminalistics research and to raising the quality of criminalistics education. It seeks to promote the integration of criminalistics teaching in law enforcement education and legal education. It also draws attention to the relationship between proof at the level of the criminal case as a whole, or macro-level proof, and proof within expert examination, or micro-level proof. In this context, it highlights the serial and parallel relationships between major and minor indicia, as well as the importance of probabilistic elements. This is because, as a general rule in criminal cases, conclusions are drawn from effects to causes, a process that is necessarily alternative in nature and, in a sense, *plurale tantum*.

Keywords: circumstantial evidence, codification, multidisciplinary, hard and soft identification

Bevezetés

Sokan emlegetik mostanában, hogy én vagyok – messze lemaradva a százegy évesen elhunyt Király Tibor akadémikustól – Magyarország legidősebb kriminalistája, azaz a bűnügyi tudományok doyenje. Közel hat évtizede annak, hogy foglalkozom – kutatva és oktatva – büntetőeljárás-joggal és kriminalisztikával. 1963-ban első díjat nyertem az OTDK-án Vargha László

tanítványaként „*A közvetett bizonyítékok helye és szerepe a büntetőeljárársban*” című diákköri dolgozattal. Ezzel kopogtam a büntetőeljárás-jog és a kriminalisztika kapuján.

Nemcsak a büntetőjog és a büntetőeljárás-jog közti összefüggés hasonlítható a késnyél és a késpenge viszonyához, hanem a büntetőeljárás-jog és a kriminalisztika szoros kapcsolata is. Ez a bekopogás a büntetőeljárás-jog és a kriminalisztika kapuján azóta is tart, és utolsó nagy állomása a nagydoktori értekezésem megírása és publikálása volt. Ebben a könyvben külön fejezetet szenteltem a közvetett bizonyítékokkal történő bizonyításnak és külön fejezet tartalmazza az igazságügyi szakértést mint „mikrobizonyítást”. Kimutatom, hogy „lenyűgöző analógia” fedezhető fel a „makrobizonyítás” és a „mikrobizonyítás” között (Tremmel, 2006). A jelen tanulmányom megírásának ontogenezise együtt jár a kriminalisztika filogenezisével. A kriminalisztika ugyanis felfogható a közvetett bizonyítékok térhódításának, gazdagodásának történeteként. Tehát az én szubjektív vörös fonalam mellett van egy objektív vörös fonál is. Ez a kettős vörös fonál remélem feljogosít arra, hogy a kriminalisztika hazai felsőfokú oktatásáról az alapvető gondolataimat meglehetősen sommás jelleggel kifejtsem.

A kriminalisztika helye az egyetemi oktatásban

Mindenekelőtt ki kell emelnem, hogy a jogi karokon történő kriminalisztika oktatás szempontjából Európa kettészakadt. Nyugati egyetemekre látogatva azt tapasztaltam, hogy általában nem értették, hogy a büntetőeljárás-jog mellett még mit oktatok. Többnyire a kriminológiára gondoltak. Én élénken tiltakoztam ez ellen, mert a kriminológia a bűncselekményekkel mint tömegjelenséggel foglalkozik, és elsősorban a jogalkotást szolgálja. Ezzel szemben a kriminalisztika az egyedi (konkrét) bűncselekmények felderítésével és bizonyításával foglalkozik, és a jogalkalmazást (igazságszolgáltatást) szolgálja. Kelet-Európában merőben más a helyzet: a legtöbb országban a jogi fakultásokon a kriminalisztika szerepel a tantárgyak között. Idehaza az 1965-ös kriminalisztikai „ősrobbanástól” – Kertész Imre *A kihallgatási taktika lélektani alapjai*, Katona Géza *A nyomok azonosítási vizsgálata a büntetőeljárásban*, valamint Vargha László (szerk.) *Kriminalisztika* című egységes jegyzet egyidejű megjelenésétől – kezdve minden hazai jogi karon szerepel egy szemeszteres, hol kötelező, hol fakultatív tantárgyként a kriminalisztika (Kertész, 1965; Katona, 1965; Vargha, 1965).

A kriminalisztika mint tantárgy alapvető vonásai

Vizsgáljuk meg oktatási szempontból a kriminalisztika alapvető vonásait, nevezetesen:

- a) legfiatalabb bűnügyi tudományág;
- b) vontatottan és kétarcúan került be a nyomozás jogi szabályozása a kodifikációba;
- c) eleinte nehézkesen, később egyre gyorsuló mértékben érvényesült a tudományos-technikai forradalom;
- d) fokozottan internacionális jelleg.

ad a) Ami a hazai kriminalisztika „fiatalságát” illeti, a középkor inkvizitórius büntetőeljárásának kötött bizonyítási rendszere túlértékelt a közvetlen bizonyítékokat. Mindenekelőtt a bizonyítékok „királynőjeként” kezelte a terhelt beismerő vallomását. Ennek következtében a potenciális közvetett bizonyítékoknak, gyanúkoknak (indiciumoknak) csak kényszervallatást előkészítő szerep jutott.

Ezt élesen bírálta Kossuth Lajos a Pesti Hírlap 1846. március 26-i, 604. számának vezércikkében: *„hol az indiciumok csálhatatlanok, ott kifaggyatott vallomásra nincs szükség, ahol pedig nem csálhatatlanok (pedig melyik indicium csálhatatlan a gyarló ember előtt), ott gyakran megtörténhetik, gyakran megtörténik, hogy ártatlant kínozzunk. Pedig csak ne vesszünk soha szeméink elől, hogy a vádlott még nem bűnös, és inkább maradjon minden ötödik büntetlenül, mint egy ártatlan büntetve. Indiciumok! Boldog Isten, van-e a jogtudománynak szerencsétlenebb elmeterméke, mint az indiciumokról szóló tan? Ha csak példa kell, mennyire biztos vezér az indicium, meg fogjuk kérni egy érdemtelen, hazaszerte tisztelt hazánkfiát, hozza emlékezetünkbe azon Somogy megyei juhász szomorú történetét, kit minden kigondolható indiciumok gyilkosnak kiáltottak, s meg is halt a tömlőben ártatlanul.”*

A hazai kriminalisztikához legközelebb álló bűnügyi tudomány az igazságügyi orvostan, ugyanis már több mint két évszázada létezik, és eredményesen működik. A Budapesti Orvostani Intézet régóta segíti a hazai igazságszolgáltatást. Időközben már húsz főigazgató irányította ezt az intézetet, és jelenleg öt (például toxikológiai, szövettani és elektronmikroszkópos) laboratóriummal rendelkezik. Ez a nagyon hosszú érlelési idő az orvosi kriminalisztikát szinte külön tudományággá alakította, külön – két szemeszteres tantárggyá – fejlesztette.

Hasonló utat járt végig – többféle elnevezéssel – a jelenlegi IMEI (Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet), ez idáig 15 vezetővel, és ugyanígy

a Nyíró Gyula Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézet, eddig 18 vezetővel; emellett hazánkban önállósult az igazságügyi elmekórtan is.

Napjainkban az orvosoknál rendkívül nagy a specializálódás, tehát már nem beszélhetünk jelző nélküli orvosszakértőkről. Az orvosok korai behatolása a kriminalisztika történetébe világviszonylatban is végbement: a legelső kriminalisztikai eredményeket orvosok produkálták. Az én tanszékemen is eredményesen besegített a kriminalisztika oktatásába – különösen a szemléltetésbe – Dezső László rendőr alezredes, igazságügyi orvosszakértő.

Az orvosi kriminalisztika „házasságon kívül” született a büntetőeljárás-jog szempontjából, de nem lett a kriminalisztika mostohatestvére. Jelenleg valamennyi orvostudományi egyetemen működik igazságügyi orvostani intézet. Ezzel szemben csak „társbérlekként” rendelkezett önálló tudományos intézettel a hazai kriminalisztika az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet (OKRI) keretében. Ez a „társbérlet” azonban csak néhány évig tartott, ennek helyét vette át az NSZKK, azaz a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ.

ad b) Második alapvető vonása a hazai kriminalisztikának a polgári jogfejlődésre jellemző kodifikáció kétarcú hatása. Valamennyi Bp. vagy Be. kódex, sőt eleinte a kódextervezetek is alig érintették a nyomozást (a felderítést), és inkább a vizsgálati szakaszra fordítottak figyelmet. Emellett a nyomozás jogi szabályozása a kriminalisztikára felemásan, kétarcúan terjedt ki. A krimináltaktikai lépéseket ugyanis nagymértékben keretezik az eljárásjogi rendelkezések, ezzel szemben a krimináltechnikát alig érintik. A jogi kodifikáció nagymértékben hozzájárul az adott jogterület tananyagga, tantárggyá tételéhez, mert ehhez szükséges a rendszerbe szerkesztés és az összefoglaló kifejtés. Szinte automatikusan szolgál a tananyag vezérfonalául. Nem véletlen, hogy az 1896. évi Bp. megalkotását néhány év alatt több egyetemi tankönyv megjelenése követte.

ad c) A harmadik alapvonás a hazai kriminalisztika fejlődésében a multidiszciplinaritás. A nyomozás igen sokágú, sokszintű, összetett és közvetett megismerési folyamat, következésképpen a tudományos eredményeket is ki lehet és ki kell aknázni. Nemcsak az orvostudománynak vannak igazságügyi szelvényei, hanem a természet- és társadalomtudományoknak is. Az utóbbi évtizedekben valóságos tudományos-technikai forradalom zajlik, amely rendkívüli mértékben felgyorsítja a krimináltechnika fejlődését. Mindez nehezíti a kriminalisztika tananyagba foglalását, tantárgyi kezelését. Míg a társadalomtudományok (például logika, pszichológia stb.) nagyrészt szervesen beépülnek a krimináltaktikába, addig a természettudományok (például fizika, kémia, biológia stb.) eredményeire kizárólag a szakértők (szakemberek) közreműködésével lehet támaszkodni.

ad d) A negyedik alapvonása a kriminalisztikának az internacionalitás. Egyfelől nemcsak a bűnözés válik nemzetközivé, hanem a bűnüldözés is. Másfelől nyilvánvaló, hogy a tudományos-technikai forradalom legújabb eredményei és azok kriminalisztikai „szövegményei” leginkább a viszonylag fejlett és gazdag országokban születnek meg. Fontos kivétel ez alól a magyar tényérvizsgálati rendszer kifejlesztése Katona Géza vezetésével. Következésképpen hazánkban sokkal fontosabb a külföldön publikált legújabb kriminalisztikai eredmények (módszerek és eszközök) hozzáértő átvétele és meghonosítása. Mindez lehetséges a krimináltechnika hazai fejlesztésében költséges laboratóriumok és műszerek nélkül is. Ezt nevezném „származékos kutatásnak”, amely a jogi fakultásokon is jól elvégezhető. Az alapvonásokat összefoglalva belátható, hogy a hagyományos jogi tantárgyak körében sokkal könnyebb a kutatás és az oktatás: van kellő időtartam, van kodifikációs szerkezet – rendszerint általános és különös résszel –, hegemon a hazai szabályozás, és a bírósági határozatok közzététele is segíti a jogalkalmazást. Ezzel szemben a kriminalisztikának a büntető eljárásjog csak többnyire garanciális kereteket ad, de az érdemi lépések nem kodifikálhatók. A konkrét bűnügyek konkrét elemzésére, a nyomozó találékonyságára, gyors és alapos, tervszerű és hatékony műveleteire van szükség, azaz a kriminalisztikai ajánlások figyelembevételére.

További szempontok

A tömörség és áttekinthetőség érdekében megpróbálom – sommásan – táblázatba sűríteni a hazai kriminalisztika oktatás nyolc alapvető kritériumát.

1. számú táblázat

A kriminalisztikai oktatás

Kritérium	Képzésfajta	
	<i>Rendészeti képzés</i>	<i>Jogászképzés</i>
1. Oktatási óraszám	Óriási	Csekély
2. Szemeszter	Több	Egy
3. Választhatóság	Nincs	Van
4. Gyakorlati foglalkozás	Sok	Nincs
5. Laboratórium	Van	Nincs, kivéve: meghívott szakértő
6. Tudományos kutatás jellege	Igen ritkán Eredeti kutatás (például Katona Géza: tényérnyom-azonosítási rendszer)	Rendkívül gyakran Származékos kutatás (például Vargha László: írásvizsgálat)

Kritérium	Képzésfajta	
	Rendészeti képzés	Jogászképzés
7. Titkos adatszerzés jelentősége (ügynevezett operatív adatok)	A rendszerváltásig nagyon részletes oktatás	A rendszerváltásig nem téma; a jogállamiság kibontakozásával kriminalisztikai szakág
8. Egyetemi tankönyv 2022-ig	Nincs Számos tankönyvpótló egyetemi jegyzet (Balláné Füzster Erzsébet: <i>Krimináltechnika</i> . 2019. Balláné Füzster Erzsébet: <i>Kriminálmetodológia</i> .2000.)	Van Tremmel Flórián – Fenyvesi Csaba: <i>Kriminalisztika tankönyv és atlasz</i> . 1998. Tremmel Flórián – Fenyvesi Csaba – Herke Csongor: <i>Kriminalisztika tankönyv és atlasz</i> . 2005.

Forrás. A szerző saját készítése.

Észrevételek a kritériumok alapján:

Az első kritériumhoz kapcsolódóan megjegyzendő, hogy a szocialista rendszerben igen széleskörűen folytattak titkos nyomozásokat (levélfelbontás, telefonlehallgatás, besúgók igénybevétele stb.). Ezeket a büntetőeljárson kívüli operatív műveleteket is igen nagy óraszámban oktatták, s ezzel kialakult egy sajátos lelki tortúra (nyomásgyakorlási lehetőség) a gyanúsított kihallgatásánál.

Nagyon megfontolandó, hogy a jogászképzésben a kriminalisztika két szemeszteres tantárggyá váljon, ha ez nem oldható meg, akkor célszerű a krimináltaktika jelentős részét a büntető eljárásjog keretében oktatni, és ennek során itt is jól felhasználhatók Fenyvesi Csaba krimináltaktikai – így különösen a *Szembesítés*, a *Felismerési kísérlet a bűnügyekben*, valamint a *Védőügyvéd* című – monográfiái. (Fenyvesi, 2008; 2023; 2002). Emellett több kriminalisztikai speciális kollégium tartására és szemléltetésére célszerű szakértőket igénybe venni. Már ez a kis összehasonlító táblázat is jól szemlélteti, hogy lényeges eltérés van abban, hogy az önálló, elsődleges érdemi nyomozást és a potenciális bizonyítékok túlnyomó részét a rendőrség (a nyomozó hatóság) gyűjti össze, s ennek során számos irreverzibilis (megismételhetetlen, sőt pótolhatatlan) nyomozási cselekményt végez.

A jogászok (ügyészek, ügyvédek, bírák) már rendszerint csak járulékos, inkább felülvizsgálat jellegű kriminalisztikai tevékenységet folytatnak. Hétköznapi kifejezéssel élve inkább a „hozott anyagból” dolgoznak. Ennek során érvényesül Szalai Sándor megállapítása: ami alulról (belülről) nézve tényközlésnek látszik, az felülről (kívülről) csak adatszolgáltatás a ténymegállapításhoz. Egyszerűbben fogalmazva: az érdemi bizonyítékgyűjtést rendszerint felerősödő gyanú alapján a nyomozó hatóság (a rendészeti szerv) végzi, míg a jogászok lényegében csak járulékos bizonyításfelvételt foganatosítanak. Alapvetően nem vizsgálnak, hanem „csak” felülvizsgálhatnak. De ehhez a felülvizsgálathoz, a bizonyítékok értékeléséhez – különösen a szakvélemények alapos mérlegeléséhez – szükségesek

a kriminalisztikai ismeretek, valamint a követelmények és ajánlások figyelembevétele. A felgyorsult tudományos-technikai forradalom következtében számos új eszköz és módszer alakul ki. Ezek szinte paradigmaváltást eredményeznek. Mindez elsősorban a krimináltechnika további felerősödéséhez, s ezzel együtt a bűnügyekben hasznosítható közvetett bizonyítékok beláthatatlan gyarapodásához és eredményes felhasználásához vezet (Fenyvesi, 2014).

Néhány szó a kriminalisztikai ismeretterjesztésről

Ahogy e tanulmányom bevezetésében is jeleztem, érdeemben a jogi fakultásokon folyó kriminalisztika oktatást vettem górcső alá, és a rendészeti kriminalisztika oktatást csak néhány fontos szempontból hasonlítottam össze, mindvégig a graduális oktatás szintjén. A posztgraduális kriminalisztika oktatás külön tanulmányt érdemelne. A rendészeti karon a posztgraduális kriminalisztikai képzésről alapos áttekintést írt Hautzinger Zoltán (Hautzinger, 2019). Örömdetes fejleményként értékelem, hogy a hazai jogi fakultásokon sikeresen megindult a jogászok kriminalisztikai szakirányú képzése. Ugyancsak mellőzöm a szakértőképzés és az PhD-képzés elemzését.

Mindezek mellett fontosnak tartom a kriminalisztikai ismeretterjesztést, mert ez is nagymértékben hozzájárulhat a kriminalisztika népszerűsítéséhez, a leendő egyetemi hallgatók pályaválasztásához, emellett az általános ténymegállapítási kultúra fejlesztéséhez. Nem véletlen, hogy Fenyvesi Csaba *Rendőrség és marketing* címmel írt kisdoktori értekezést (Fenyvesi, 1994). A bűnügyi filmek, videók, újságcikkek (tudósítások), a híres bűnesetek (pitavalok) megjelentetése stb. mellett külön kiemelem az úgynevezett Kutatók Éjszakája rendezvénysorozat adta lehetőséget. Pécsen ebben hosszú évek óta élen jár Fenyvesi Csaba kollégám, aki késő esti záróeseményként mindig zsúfolt auditórium maximumban rendkívül színes, érdekes – akár zenével, szerepjáték-betéttel vagy humorral fűszerezett – előadásokat tart tanulságos bűnügyekről. Fenyvesi Csaba egyébként nagy világutazó, száznál több országban járt már, és rendszerint minden országból hoz érdekes és tanulságos bűnügyeket is.

Összegzés

Végkövetkeztetésként azt vonom le, hogy túl fiatal tudományág lévén a kriminalisztika véglegesen nem találta meg a helyét a felsőoktatásban, s ezt a helykeresést tovább nehezíti a tudományos-technikai forradalom, illetve az egyre

inkább felgyorsuló és szétterjedő multidiszciplinaritás. Ha vannak is meglehetősen nagy arányeltérések a jogi és a rendészeti kriminalisztika oktatásban, irányeltérések nem fogadhatók el! Mindezt remélhetőleg sikeresen biztosítja a 2022. évi – immár több recenzióban (Bakonyi, 2022; Kovács, 2022; Háromszéki, 2022; Székely, 2022; Szabó, 2023) elismerően értékelt – *Kriminalisztika* tankönyv kiadása, valamint annak folyamatos karbantartása és továbbfejlesztése (Tremmel et al., 2022). Főszerkesztőnek 85 évesen jó szívvel ajánlom a már 65 éves, de nyugalomba nem vonuló kriminalisztika kutató, oktató és népszerűsítő kollégámat, Fenyvesi Csaba egyetemi tanárt. Viribus unitis!

Felhasznált irodalom

- Bakonyi M. (2022). Recenzió a Kriminalisztika könyvről. *Rendőrségi Tanulmányok*, 5(3), 155-162.
- Balláné Füsster E. (2000). *Kriminálmetodológia*. Rejtjel Kiadó.
- Balláné Füsster E. (2019). *Krimináltechnika*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fenyvesi Cs. (1994). *Rendőrség és marketing*.
- Fenyvesi Cs. (2002). *A védőügyvéd*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fenyvesi Cs. (2008). *Szembesítés*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fenyvesi Cs. (2014). *A kriminalisztika tendenciái*. Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Fenyvesi Cs. (2023). *Felismerési kísérlet a bűntügyekben*. Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Háromszéki B. (2022). Recenzió a Kriminalisztika könyvről. *Jog-Állam-Politika*, 14(3), 123-131. <https://doi.org/10.58528/JAP.2022.14-4.3>
- Hautzinger Z. (2019). A kriminalisztikai mesterképzés jelene. *Magyar Bűnüldöző Folyóirat*, 10(1-2), 23-41.
- Katona G. (1965). *A nyomok azonosítási vizsgálata*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Kertész I. (1965). *A kihallgatási taktika lélektani alapjai*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Kovács Gy. (2022). Recenzió Fenyvesi Csaba – Herke Csongor – Tremmel Flórián (szerk.): *Kriminalisztika*. Jogi Fórum. <https://jogiforum.hu/publikaciok/2022/07/08/recenzio-fenyvesi-csaba-herke-csongor-tremmel-florian-szerk-kriminalisztika/>
- Szabó K. (2023). Recenzió Fenyvesi Csaba, Herke Csongor és Tremmel Flórián Kriminalisztika című tankönyvéről. *Pro Futuro*, 13(1), 196–202. <https://doi.org/10.26521/profuturo/2023/1/13345>
- Székely Gy. L. (2022). Recenzió a „Kriminalisztika” című tan- és kézikönyvről. *Miskolci Jogi Szemle*, 17(4), 189-195. <https://doi.org/10.32980/MJSz.2022.4.2120>
- Tremmel F. (2006). *Bizonyítékok a büntetőeljáráásban*. Dialóg Campus Kiadó.
- Tremmel F., & Fenyvesi Cs. (1998). *Kriminalisztika tankönyv és atlasz*. Dialóg Campus Kiadó.
- Tremmel F., Fenyvesi Cs., & Herke Cs. (2005). *Kriminalisztika tankönyv és atlasz*. Dialóg Campus Kiadó.

Tremmel F., Fenyvesi Cs., & Herke Cs. (2022). *Kriminalisztika*. Ludovika Egyetemi Kiadó.
Vargha L. (Szerk.) (1965). *Kriminalisztika egységes jegyzet*.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Tremmel F. (2026). A kriminalisztika oktatásáról. *Belügyi Szemle*, 74(8), 2055–2064. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2026.v74.i8.pp2055-2064>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

A közlemény nyílt hozzáféréssel, a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint jelenik meg. A közlemény változatlan formában, nem kereskedelmi célból, bármely médiumban és formátumban szabadon megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző(k), a közlés helye és a licenc hivatkozása megfelelően feltüntetésre kerül. Módosított vagy átdolgozott változat terjesztése, valamint kereskedelmi célú felhasználása nem megengedett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Tremmel Flórián, aki a tremmel.florian@ajk.pte.hu e-mail címen érhető el.